باسی زمان

لەو فەرمودەی کە معاذ ی کوڕی جبل خوا لێی ڕازی بێ ئەیگێڕێتەوە هاتووە کە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم : (فاخذ بلسانه وقال : كف عليك هذا قلت يا نبي الله وانا لمؤاخذون بما نتكلم به ؟ فقال : ثكلتك امك وهل يكب الناس على وجوههم او قال على مناخرهم الا حصائد السنتهم !) رواه الترمذي وقال حديث حسن صحيح واتە : (پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم زمانی خۆی گرت و فەرموی : ئا ئەمە ئاگاداری بەو بیپارێزە ! معاذ خوا لێی ڕازی بێ ئەڵێ ووتم ئەی پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئێمە بەوەش سزا ئەدرێین و لێمان ئەگیرێ کە قسەی پێ ئەکەین ؟ پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم فەرموی : دایکت سینگی بۆت بکوتێ ، جاچی وا ئەکا لە خەڵك لە سەر ڕوو فڕێ بدرێنە ناو ئاگر یان وتی لەسەر لووتیان فڕێ ئەدرێنە ناو ئاگر ئیللا ئەوە نەبێ کە بە زمان دروێنەیان کردووە _لە خراپەو لە غەبەت و درۆو ئەم تاوانانەی بە زمان ئەکرێ _) .

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (من كان يؤمن بالله واليوم الاخر فليقل خيرا او ليصمت) رواه البخاري ومسلم واتە : (هەر کەسێ بڕوای بە خواو بە ڕۆژی دوایی هەیە با خێر بڵێ یان بێدەنگ بێ) .

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (من صمت نجا) سلسلة الاحاديث الصحيحة 536 واتە : (ئەوەی بێ دەنگ بێ ئەوە دەربازی بووە) .

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (أكثر خطايا ابن آدم في لسانه) سلسلة الاحاديث الصحيحة 534 واتە : (زۆربەی تاوانەکانی نەوەی ئادەم لە زمانیەوەیتی) .

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (رحم الله عبدا قال فغنم ، او سكت فسلم) سلسلة الاحاديث الصحيحة 855 واتە : (ڕەحمەتی خوا لە بەندەیەك کە قسە ئەکات ئەیباتەوە _پاداشت وەر ئەگرێ_ ، یان بێ دەنگ ئەبێت و سەلامەت ئەبێت _لە سزا_).

وە با ئا گاداری جنێو دان بین جنێو نەدەین بە هیچ موسڵمانێك بە تایبەت بە سەرکردەکان ئەمە کارێکی ناڕەوایەو تاوانی زیاترە لەوەی جنێو بە کەسێکی ئاسایی بدەی پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (من اهان سلطان الله في الارض اهانه الله)

صحيح الجامع 611 واته : (هەر كەسێ ئیهانەی دەسەڵات داریێ بكا كە خوا داناوە لە سەر زەوی ئەوا خوا ئیهانەی ـسوكیـ ئەكا) .

وە پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم ئەفەرموێ : (سباب المسلم فسوق وقتاله كفر) متفق علیه واته : (جنێو دان بە موسڵمان فاسقیە ـدەرچوونە لە فەرمانی خواـ وە شەڕكردن لە گەڵ موسڵمان كوفرە) .

وە پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم ئەفەرموێ : (لیس المؤمن بالطعان ولا اللعان ولا بالفاحش ولا بالبذي) سلسلة الاحادیث الصحیحة 320 واته : (بڕوادار ئاوها نیە كە زۆر عەیب لە خەڵك بگرێ و قسەیان پێ بڵێ وە ئاوا نیە كە زۆر لەعنەت لە سەر زاری بێ وە ئاوا نیە كە جنێودەر بێ وە ئاواش نیە كە بێ شەرم بێو قسەی ناشیرین بكات) .

وە پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم ئەفەرموێ : (المسلم من سلم المسلمون من لسانه ویده) رواه البخاري ومسلم واته : (موسڵمان ئەو كەسەیە كە موسڵمانان لە زمانی و لە دەستی ئەمین بن) .

هەندێك لە سوودەكانی ئەم فەرموودانە

1- زمان نەپاراستن لە غەیبەت و جنێودان هۆیەكە بۆ كەوتنە ناو ئاگر لە سەر ڕوو ! لە ڕۆژی قیامەت .

2- موسڵمانی كامڵ ئەو كەسەیە كە موسڵمانان لە زمانی ئەمینن .

3- جنێو دان بە بڕوادار تاوانێكی گەورەیەو فاسقیە .

4- وە هەروەها شەڕكردن لە گەڵ موسڵمان تاوانێكی گەورەیەو بەرەو كوفرت ئەبات .

5- زۆربەی تاوانەكان لە زمانەوەن بەختەوەری بۆ ئەو كەسەیە زمانی پارێزراو بێ .

6- جنێو دان بە سۆرۆكی وڵات و سەركردە لە سیفەتی موسڵمان نیە وە هۆیەكە بۆ ڕیسوا بوون و سووك بوون لە دونیا .

وە زۆر سوودی تریش بێگومان دەر ئەكەوێ بۆ كەسێك بە وردی فەرموودەكان بخوێنێتەوەو تێیان بگات وە با بشزانین كە زمان یەكێكە لە نیعمەتە گرنگەكانی خوا بە ئێمەی بەخشیوە وە لەسەرمانە زۆر ئاگاداری بین لەوەی لە خراپەو شتی بێ سوود بەكاری بێنین خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿ مَا يَلْفِظُ مِن قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ ﴾ ق 18 واته : (هەر لەفزێك لە زاری دەر بچێ ئیللا فریشتەیەكی بەسەرەوەیە چاودێری ئەكا و لە سەری ئەنوسێ و تۆماری ئەكات) .

وه ئاگادار بـین لـه غەیبـەت کردنـی موسـڵمانان و گومـان بردنـی خـراپ پێیـان خـوای بـەرز ئەفـەرموێ : ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيراً مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضاً أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَن يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتاً فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ ﴾ الحجرات 12 واته : (ئەی ئەو کەسانەی بڕواتان هێناوه خۆتان بپارێزن لـه زۆربـەی گومانەکان چونکه هەندێ گومان تاوانه وه به سەر یەکەوه سیخوڕی مەکەن وه با هەندێکتان غەیبەتی هەندێکی ترتان نەکات ئایا کەسێك لـه ئێـوه پێـی خۆشـه کـه گۆشـتی براکـەی بـه مردوویی بخوات هەموشتان ڕقتان لەمەیه له خوا بترسن خۆتان له سزای خـوا بپـارێزن بـەوەی ئەم تاوانانه نەکەن خواش تەوبه وەر ئەگرێ و به ڕەحمه) .

وه پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (اياكم والظن فان الظن اكذب الحديث) رواه البخاري ومسلم واته : (ئاگادارتان ئەکەمەوه لـه گومـان بـردن چـونکه گومـان بردن له هەموو قسەیەك درۆ تره) .

خوای گەوره من و ئێوەش و هەموو موسڵمانان بپارێزێ لـەوەی ئـازاری موسـڵمان بـدەین بـه زمان یان به دەست به ناهەق .

باوکی حارث